

Evaluatie recreatieschappen

Inleiding

Bij uittreding van de provincie Zuid-Holland uit de recreatieschappen is afgesproken dat de provincie vanaf 2022 ruimte heeft om een deel van de bijdrage aan de schappen op een andere manier in te zetten. De inzet van het flexibele deel is afhankelijk van een vierjaarlijkse evaluatie en een strategische (her-) prioritering t.a.v. ontwikkeling en beheer van recreatiegebieden in heel Zuid-Holland. In deze voorliggende notitie geven wij weer hoe wij de evaluatie willen invullen. Hieronder een aantal vastgelegde afspraken over beschikbare middelen en de besluitvorming over de herprioritering.

Afspraken over de inzet van het flexibel deel van de provinciale middelen over de periode 2022-2025

Bij de uittreding van PZH uit het schap is een financieringsovereenkomst gesloten. Hierin is in artikel 3 vastgelegd dat:

- *PZH in de periode 2018-2025 middelen beschikbaar houdt voor de schappen;*
- *Voor de periode 2018-2021 is dat de deelnemersbijdrage van 2017;*
- *Voor de periode 2022-2025 reserveert PZH gemiddeld over de schappen zo'n 85% van het in 2021 verstrekte bedrag¹;*
- *De beschikbaarheid van aanvullende middelen ten behoeve van een eventuele hogere subsidie aan het de schappen voor de periode 2022-2025 maakt de provincie uiterlijk in januari 2021 bekend na consultatie van de Regiegroepen.*

Samenvattend tav de evaluatie

De evaluatie wordt uitgevoerd in gezamenlijkheid met de schappen en de gebiedspartners: regiegroepen en landschapstafels. Er is ruimte om de specifieke situatie per schap te bekijken: inclusief de relatieve afhankelijkheid van de provinciale bijdrage in het basisbeheer, de omvang van de schapsreserves etc. Inzet van het geflexibiliseerde budget kan ten slotte plaatsvinden binnen of buiten de schapsgebieden.²

Er wordt gebruik gemaakt van de volgende informatie

- *het gebruik en de waardering van gebieden;*
 - *de ontwikkeling van de beheerkosten;*
 - *de provinciale prioriteiten voor (door)ontwikkeling t.a.v. groen en recreatie.*
- In de visie Rijke GroenBlauwe Leefomgeving zijn onder andere opgenomen een kwaliteitssprong voor recreatiegebieden en het verschijnen van icoonsoorten / herstellen biodiversiteit.*
- In het coalitieakkoord Elke dag beter (2019-2023) zijn ambities opgenomen op het gebied van recreatiemogelijkheden 'om de hoek', (investeren in) routenetwerken en meer biodiversiteit.*

Provinciale prioriteiten

De provincie heeft in 2018 de *visie Rijke GroenBlauwe Leefomgeving* (RGLB) vastgesteld. Hierin zijn als doelen onder meer opgenomen dat:

- er een kwaliteitssprong voor recreatiegebieden moet optreden;

¹ Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland, 75%; Recreatieschap Voorne-Putten, 90%; Natuur- en recreatieschap IJsselmonde, 80%; Groenalliantie Midden-Holland, 90%; Parkschap Biesbosch, 85%; Dobbeplass, 80%.

² Bronnen: de financieringsovereenkomsten; het Besluit van Provinciale Staten - Financieel Kader provinciale bijdrage recreatiebeheer na uittreding uit de natuur- en recreatieschappen; besluitnr 6917; juni 2016, inclusief de Toelichting Model Overeenkomst Provincie-Schappen; onderdeel van bovenstaand PS-besluitnr 6917.

- het beheer van recreatiegebieden wordt geoptimaliseerd, wat tot uitdrukking komt in het verschijnen van iconsoorten;
- de beleving van het landschap en erfgoed verder toeneemt, fietsen maar ook het vervoer per auto door het landschap aantrekkelijker is en bijzondere cultuurhistorische bestemmingen toegankelijker zijn.
- binnen en buiten steden een fijnmazig recreatief netwerk ontstaat, waarbij het karakteristieke cultuurhistorische watersysteem van Zuid-Holland buitenstedelijk als drager optreedt;
- aan burgers en/of regio's ruimte wordt gegeven om het landschapspark Zuidvleugel en de Nationale Parken Hollandse Duinen en NL Delta Biesbosch-Haringvliet te versterken vanuit recreatieve of natuurlijke waarden.

In het *coalitieakkoord Elke dag beter* (2019-2023) zijn de volgende ambities opgenomen:

- voldoende recreatiemogelijkheden bieden 'om de hoek';
- bevorderen wandelnetwerken, verbindingen en recreatievaart;
- stimuleren van sport en bewegen door investeringen in de kwaliteit van groen, (water)recreatie en de aanleg van noodzakelijke infrastructuur;

Scope van de evaluatie

De evaluatie beperkt zich tot de schappen (en opvolgers) waarmee PZH in 2019 (nog) een subsidierelatie heeft / waar PZH een bijdrage beschikbaar stelt via een boekjaarsubsidie. In de rest van deze notitie bedoelen we deze schappen (en opvolgers) als we spreken over "alle schappen".

De evaluatie

We doen de volgende voorstellen met betrekking tot de evaluatie:

Vragenlijst

De evaluatie wordt uitgevoerd door middel van een vragenlijst die de schappen zelf invullen. Vervolgens voert PZH per schap een gesprek/een aantal gesprekken over de resultaten. De vragenlijst is ingericht aan de hand van de bovenstaande punten. De evaluatie wordt afgesloten met een rapportage/advies die is besproken met de schappen.

Vormgeven van gezamenlijkheid

- Afstemmen van de opzet van de evaluatie en de vragenlijst (met alle schappen);
- Afstemmen van de eindrapportage / het advies (met alle schappen);
- Betrekken bij ontwikkeling van de meetlat groenrendement (alle schappen / een vertegenwoordiging van de schappen).

De provincie Zuid-Holland laat een meetlat Groenrendement opstellen. Doel hiervan is om gebruikers in staat te stellen om de bijdrage van projecten / projectvoorstellen aan de vier inhoudelijke hoofdpogaven uit de visie RGLB (verduurzamen landbouw, groen en waterrijk stedelijk landschap en infrastructuur, aantrekkelijk en gezond verbinden, NatuurRijk Zuid-Holland) te bepalen.

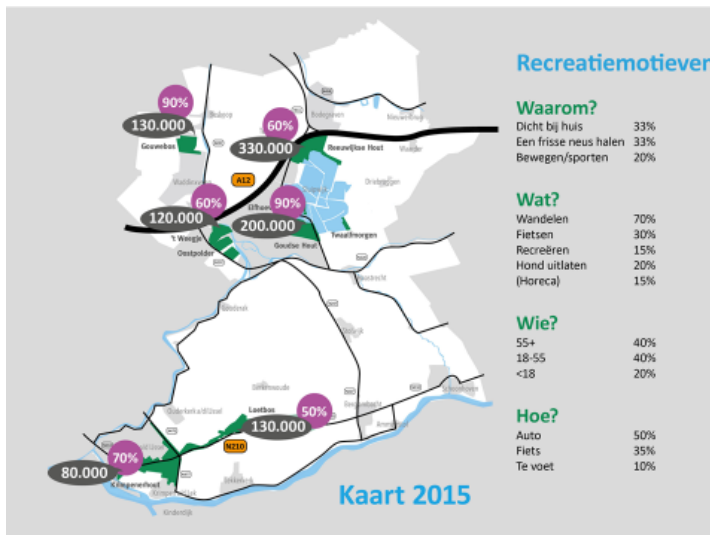
Daarnaast dient de meetlat voor intern gebruik door medewerkers van de provincie aan de voorkant (bijv: als instrument om subsidie voor (recreatie)beheer te verdelen aan de hand van een set indicatoren).

Vragenlijst

1. Gebruik en waardering van gebieden

Beschikt uw schap over gegevens over gebruik en waardering van de gebieden? Zo ja, hoe gebruikt u deze gegevens? Welke mogelijkheden ziet u om de waardering van bezoeker te verhogen? Ziet u bv kansen om binnen de gebieden voorzieningen te treffen voor andere recreatievormen / voor meer leefstijlen. Geef indien mogelijk voorbeelden.

De Groenalliantie (GA) baseert haar gegevens op onderzoek van NBTC-NIPO Research (2017) en Dagrecreatiemonitor 2014. In deze onderzoeken zijn niet alle gebieden van de GA meegenomen. Uit de gegevens blijkt dat de gebieden jaarlijks tezamen ruim boven de 1 miljoen bezoekers trekken (zie onderstaand kaartbeeld). Sommige gebieden functioneren vooral lokaal (bijvoorbeeld Goudse Hout met 90%) en andere gebieden regionaal (bijvoorbeeld Reeuwijkse Hout met 40% regionaal bezoek). De gebieden worden hoog gewaardeerd met gemiddeld een 8.

De bezoekers en waarderingsgegevens dateren van voor de kwaliteitsimpuls GA. Vanaf 2016 tot heden is er voor miljoenen geïnvesteerd in versterking van onder meer natuur- en landschappelijke waarden, (recreatieve) voorzieningen en informatievoorziening. De waardering van de gebieden is hierdoor toegenomen en de bezoekersaantallen zijn substantieel toegenomen (met name bij de grootschalige natuurlijke speelgebieden).

De GA heeft de wens en het voornemen om een recreantenonderzoek uit te voeren. Mogelijk kan hierbij worden aangesloten bij het recreantenonderzoek van de provincie Zuid-Holland.

Bij de conceptontwikkeling van de gebieden wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het behoud danwel creëren van een gebieds-eigen identiteit. Door o.a. lifestyleonderzoek wordt bepaald welke recreant naar welk gebied gaat en waarom (zoals de mogelijkheid voor kinderen om te kunnen spelen, om te sporten, honden uit te laten (grote doelgroep), zwemmen, gebruik maken van de horeca, maar ook de aanwezigheid van meer luxe, zoals bij Landal).

2. Ontwikkeling van beheerkosten, incl. financiële situatie per schap

Wij beschouwen hier de kostenontwikkeling van het recreatiebeheer vanaf de uittreding uit de schappen (dus 2018 en 2019). Onder beheer verstaan wij in ieder geval het gebiedsbeheer, economisch beheer, regelgeving en handhaving, en communicatie.

Op basis van jaarverslagen, begrotingen en werkplannen van de schappen hebben wij een deel van de vragen die we hadden al beantwoord (zie bijlage). Graag de antwoorden controleren en waar nodig aanvullen. Voor beantwoording van vragen kan worden verwezen naar begroting en jaarverslag. Graag dan wel paginanummer aangeven.

- **Beheerkosten:**

De antwoorden op de blauwe vragen staan beschreven in de jaarverslagen. Voor kosten graag checken of we het correct hebben overgenomen in de bijlage. Alleen voor MD konden we in jaarverslag 2018 niets vinden over plan voor meerjarig onderhoud en een reservering daarvoor.

De cijfers bij de algemene dekkingsmiddelen niet ingevuld in het exceloverzicht (bij andere schappen wel).

Wat zijn de kosten van het dagelijks beheer (per jaar)? Wat zijn de interne uitvoeringskosten?

Bron: jaarstukken 2019

De kosten voor gebiedsbeheer (inclusief communicatie, toezicht en handhaving en economisch beheer en is inclusief dienstverlening) zijn voor 2019: 2,77 miljoen euro. In deze kosten zijn niet meegenomen, de kosten voor administratie, bestuurskosten en juridische advisering.

Is er een meerjarig onderhoudsplan? Zo ja, wat is de financiële omvang en hoeveel jaren beslaat het plan?

Bron: begroting 2021

Ja, er is een meerjarenonderhoudsplan. Voor Regulier Onderhoud zijn de kosten (inclusief de dienstverlening) 1,56 miljoen euro per jaar. Voor groot onderhoud wordt uitgegaan van een gemiddelde van 0,84 miljoen euro per jaar.

Is er een reservering voor groot onderhoud? Zo ja, wat is de financiële omvang en hoeveel jaren beslaat de reservering?

Bron: begroting 2021

Er is een voorziening groot onderhoud, de scope van de voorziening is 20 jaar. De stand van de voorziening per eind 2021 wordt geraamd op 1,98 miljoen euro. Door de jaarlijkse dotatie aan de voorziening van 0,84 miljoen euro wordt de voorziening geacht voor de komende 20 jaar afdoende te zijn om de groot onderhoudswerken te kunnen uitvoeren.

Waar zitten de knelpunten in het operationele beheer? Zijn er mogelijkheden om het beheer te optimaliseren?

Wordt nader aangevuld door beheerteam.

- **Doorontwikkeling van het gebied:**

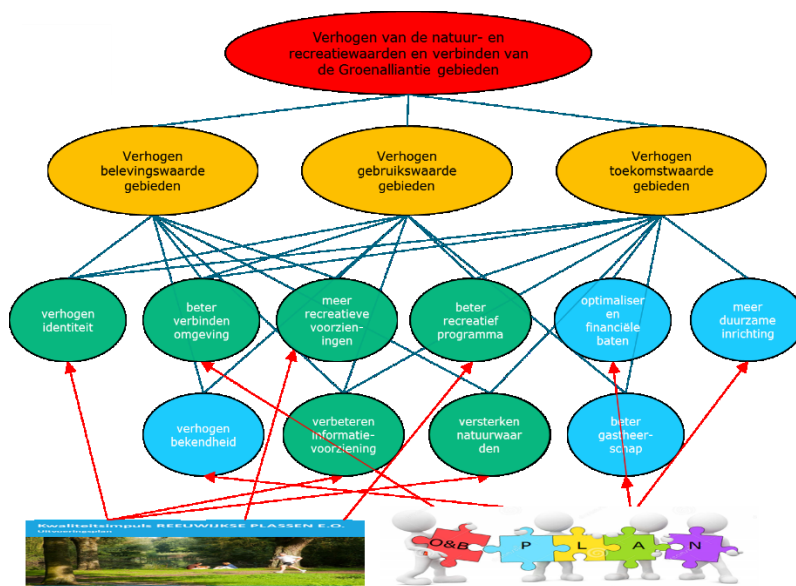
Hoe verloopt de doorontwikkeling van natuur en recreatie in het gebied sinds 2018 (uittreding van PZH)?

Groenalliantie heeft in 2015 het programma kwaliteitsimpuls Groenalliantie opgestart (beoogde afbouwperiode 2021). Aan dit programma liggen visie- en uitvoeringsplannen ten grondslag. Naast een ruimtelijke visie voorzien de plannen in een grootschalige modernisering van haar acht groengebieden en de hierin gelegen voorzieningen. De AG beoogt hiermee aan te sluiten bij de eisen en wensen van recreanten van vandaag de dag (van passieve recreatie naar actieve recreatie afgestemd op leefstijlen en gebaseerd op duidelijke profilering van de verschillende natuur- en recreatiegebieden).

De ambitie van de kwaliteitsimpuls is het verhogen van de natuur- en recreatiewaarden en het beter verbinden van de natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie. De impuls is gebaseerd op drie pijlers:

- verhogen van de belevingswaarde
- verhogen van de gebruikswaarde
- verhogen van de toekomstwaarde

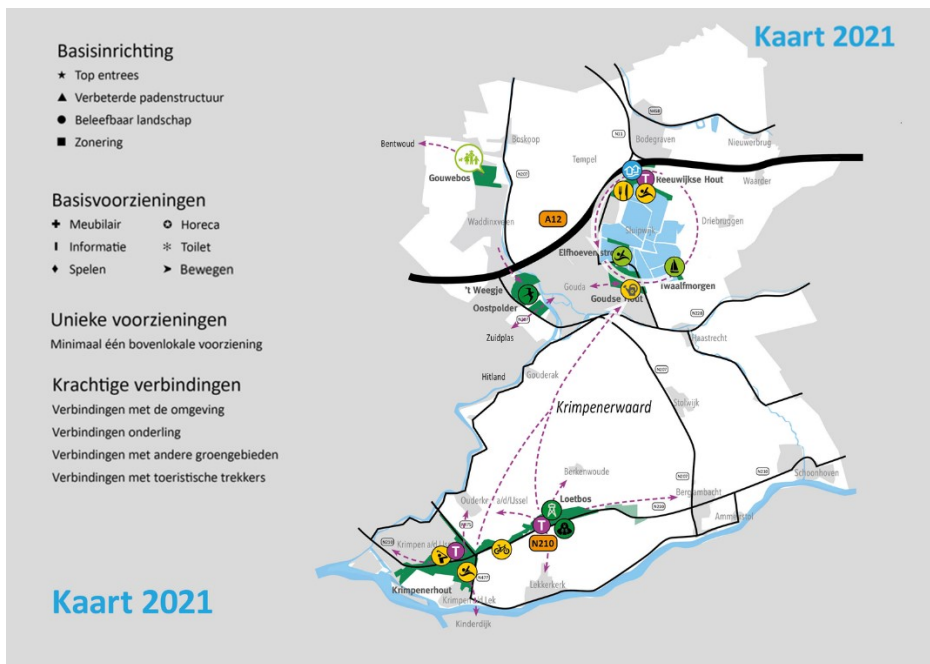
Onder die drie pijlers zijn een aantal strategische doelen benoemd (DIN). Alle projecten uit de kwaliteitsimpuls dragen bij aan het bereiken van de drie hoofdoelen (pijlers) en dragen daarmee bij aan de ambitie van het programma (zie onderstaande afbeelding) en aan maatschappelijke thema's als bewegen, gezondheid, verhoging biodiversiteit, energietransitie en klimaatadaptatie.

Voor de uitvoering van projecten binnen de kwaliteitsimpuls is een investeringskader beschikbaar. Voor grote en kostbare projecten (vanaf EUR 100.000) wordt altijd cofinanciering gezocht. Belangrijke cofinanciers in de periode 2016-2020 zijn de Provincie Zuid-Holland (URG en SGG-middelen) en het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard. Voor kleinere projecten wordt samengewerkt met gebiedspartijen die ook meefinancieren (zoals Landal vakantiepark en Stichting de Waardrenner).

Het programma wordt naar verwachting in 2021 afgebouwd. Doel is dat de basisinrichting en –voorzieningen volledig op orde zijn (sluiten aan op wensen van recreanten van vandaag de dag) en dat alle gebieden een unieke (regionale) voorziening hebben (magneet). Ook worden de verbindingen tussen de gebieden en hun omgeving versterkt (zie onderstaand kaartbeeld). De realisatie van verbindingen zal voor een groot deel ook na 2021 gerealiseerd moeten worden samen met gebiedspartners.

Zie voor meer informatie www.groenalliantiemiddenholland.nl/kwaliteitsimpuls

Wat zijn op hoofdlijnen de financiële bronnen voor projecten in het kader van de (door)ontwikkeling van het gebied? Vallen deze onder 'beheer' of 'ontwikkeling'?

Groenalliantie beschikt over eigen investeringsmiddelen die in de jaarlijkse begroting zijn vastgelegd ('ontwikkeling'). Voor de inzet van die middelen hanteert Groenalliantie een investeringsstrategie waarbij voor de grotere gebiedsontwikkelingen cofinanciering wordt gezocht. Meerjarige omvormingsmaatregelen (veelal gericht op verhoging van de biodiversiteit en versterking van landschappelijke waarden) worden middels meerjarige omvormingsbudgetten ('beheer') gefinancierd die tevens zijn vastgelegd in de begroting.

Welke plannen zijn er voor komende jaren?

Het programma Kwaliteitsimpuls GA wordt naar verwachting in 2021 afgebouwd. De behaalde resultaten en de nieuwe opgaven worden verankerd in een zogenaamd Ontwikkel- en beheerplan. Dit plan dient als meerjarig strategisch-tactische onderlegger voor beheer en ontwikkeling, omgang met omringende ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en is een kader voor samenwerking met derden en voor (eigen) gebiedsinvesteringen. Het Ontwikkel- en Beheerplan dient als follow up van het programma Kwaliteitsimpuls. Aan het Ontwikkel- en beheerplan zal een investeringsprogramma worden gekoppeld, waarmee beoogd wordt conform de mogelijkheden die de Gemeenschappelijke Regeling biedt ook andere co-financiers op horizontale basis mee gaan werken.

Het opstellen van het Ontwikkel- en beheerplan start in de tweede helft van 2020. In de bestuurdersconferentie GA (2019) is bepaald dat investeringen vanuit het plan zich zullen richten op doorontwikkeling horeca, toiletvoorzieningen, sport- en beweegvoorzieningen, regionale verbindingen, biodiversiteit en systeem van continue monitoring. Daarnaast zal er actief worden bijgedragen aan maatschappelijke thema's als klimaatadaptatie, opwekking duurzame energie en recreatieve programma's. Hierbij wordt voortgebouwd op resultaten van de kwaliteitsimpuls waarbij er bijvoorbeeld al partners zijn die plannen hebben aangedragen voor de realisatie van nieuwe horecavoorzieningen, recreatieve verbindingen, opwekking duurzame energie en realisatie bootcamp voorzieningen

- 1) Tegengaan chronische stress
- 2) Aanzetten tot bewegen
- 3) Bevorderen sociale contacten

Welke andere inkomstenbronnen heeft het schap naast de deelnemersbijdragen en de subsidie van PZH? (hoofdlijnen)

De middelen van de Groenalliantie bestaan hoofdzakelijk uit: de jaarlijkse deelnemersbijdragen en inkomsten uit exploitaties in het beheerareaal.

3. Uitwerking provinciale prioriteiten

Hoe kunnen recreatiegebieden helpen om de doelen uit de Visie RGBL te realiseren?

Groenalliantie is in haar programma Kwaliteitsimpuls altijd op zoek naar koppelkansen ter vergroting van de maatschappelijke meerwaarde, verbeteren leefklimaat om en in de steden, ecosystemen in balans, gelegenheid voor recreatie (beleving), bereikbaar en beleefbaar maken van erfgoed etc.. Kijkend naar de realisatie vanuit het programma Kwaliteitsimpuls is er al veel bijgedragen aan de doelen van de Visie RGBL. Door deze resultaten is de maatschappelijke meerwaarde van de gebieden versterkt. Daarnaast is natuur, recreatie en groen ook gezond (gaat o.a. stress en overgewicht tegen en het bevordert tevens de sociale contacten).

De resultaten zullen worden verankerd in het Ontwikkel- en beheerplan (2021). Dat plan en de daaraan gekoppelde investeringsagenda (2021-2025) zal zich nog meer dan de kwaliteitsimpuls richten op gezamenlijke maatschappelijke opgaven. Zie hiervoor de beschrijvingen zoals eerder in dit document benoemd.

Zijn er mogelijkheden voor een kwaliteitsimpuls van de gebieden? Waar bestaan die uit?

Het bestuur van de Groenalliantie investeert reeds bovenop en naast haar reguliere beheertaken (groenbeheer, handhaving, communicatie, vastgoedbeheer) meerjarig in de modernisering van haar natuur-

en recreatiegebieden. Zie de beschrijving van de kwaliteitsimpuls eerder in onderliggend stuk. In 2021 zal het Ontwikkel- en beheerplan met investeringsagenda worden vastgesteld door het bestuur van de GA. Zie de beschrijving van het Ontwikkel- en beheerplan eerder in onderliggend stuk (o.a. investeringen in sport- en beweegvoorzieningen, regionale verbindingen, biodiversiteit, klimaatadaptatie, opwekking duurzame energie en recreatieve programma's).

Waar liggen de beste kansen om de biodiversiteit binnen jullie gebieden in te versterken? Aan welke maatregelen moet worden gedacht? Welke icoonsoorten profiteren daarvan?

De Groenalliantie staat voor realisatie van de volgende doelstelling:

“De behartiging van de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de Groenalliantie, daaronder begrepen het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan” (artikel 4 GR GA).

Maatregelen ter versterking van de biodiversiteit en de recreatieve en landschappelijke attractiviteit maken integraal onderdeel uit van het investeringsprogramma. In de Kwaliteitsimpuls GA is de verbetering van de biodiversiteit in de beheergebieden een speciaal aandachtspunt (één van de programmadoelen). De bosopbouw wordt geleidelijk aan overal structureel verbeterd en verfraaid (meer bosranden). Dit is een langjarig proces. De verstedelijkingsopgave zelf zal de komende jaren in de Randstad en in het Groene Hart een uitdaging zijn. Indien dit bij de deelnemende gemeenten leidt tot de aanplant van nieuw bos (rood voor groen), kan Groenalliantie onder voorwaarden een partner zijn bij aanleg en beheer. Ook in het nog te ontwikkelen beheer- en ontwikkelplan is duurzaamheid een vaste poot.

Concreet kan gedacht worden aan de volgende rollen:

- *Initiator*
 - ✓ *Duurzaamheidseisen onderdeel maken van de dienstverleningsovereenkomst met SBB*
 - ✓ *Duurzaamheidseisen stellen bij het aanbestedingsmandaat aan de dienstverlener*
 - ✓ *Duurzaamheidseisen stellen aan investeringen van exploitanten in de beheergebieden*
 - ✓ *Actief als eigenaar grond uitgeven voor duurzaamheidsdoeleinden.*

Toetsers

- ✓ *het toetsen van een verzoek van een derde aan het eigen beleidskader duurzaamheid van de Groenalliantie.*

Facilitator

- ✓ *het op verzoek beschikbaar stellen van een locatie voor het opwekken van zon-energie of voor waterberging en hiervoor huur of canon vragen.*

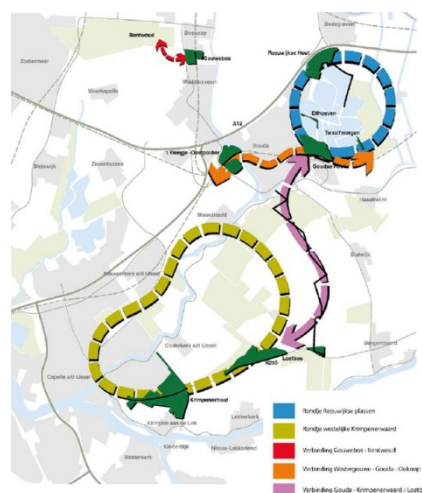
Co financier

- ✓ *Door een eigen investering waarde toevoegen aan een investering in duurzaamheid door een derde in het eigen beheergebied.*
- ✓ *Het doen van een financiële bijdrage (subsidie) aan een investering van een derde.*

Wordt nader aangevuld door beheerteam.

Welke mogelijkheden zijn er binnen de schapsgebieden om (route)netwerken te versterken?

Groenalliantie wil binnen haar financiële mogelijkheden graag samenwerken met provincie, gemeenten, ondernemers en gebiedspartijen, zodat er in de regio een verdere versterking optreedt op de regionale natuur- recreatiestructuur. Hierbij ligt voor GA de focus op uitvoerbare, betaalbare en haalbare verbindingen in en tussen de groengebieden en haar waterrijke omgeving. Het nut voor de wandelaar en fietser moet evident zijn. In 2019 heeft de GA een visie opgesteld samen met gebiedspartners voor de gewenste verbindingen (zie kaartbeeld). In 2020 start een eerste pilot voor verdere uitwerking (rondje Reeuwijkse Plassen).

Branding van het resultaat is voor GA integraal onderdeel van de opgave. Samenwerking binnen Zuid-Holland bij de bekendmaking van routes (een routebureau Zuid-Holland) zou kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de routenetwerken en de beleefbaarheid van de recreatiegebieden.

Welke mogelijkheden zijn er om sport en bewegen te stimuleren?

Het beheergebied bevat diverse parken, met speel- en sportfaciliteiten, een wielervedbaan, golfbaan, hockeyclub en watersportverenigingen. Tevens zijn er diverse openbare recreatieve voorzieningen, zoals wandel-, fiets-, kano- routes en een MTB-parcours. In het kader van de kwaliteitsimpuls is in elk gebied een eigen (grootschalige) natuurlijke speelvoorziening gerealiseerd (sommige nog in uitvoering). Door deze beter bekend te maken (bijvoorbeeld via een routebureau of eigen branding) zal sport en beweging verbeterd worden.

Daarnaast zijn er twee burgerinitiatieven (Goudse Hout en Krimpenerhout) voor de ontwikkeling van bootcampparcours. Deze initiatieven moeten nog 'handen en voeten' krijgen (2021).

Graag huidig aanbod benoemen en eventuele uitbreidingsmogelijkheden.

Zie voorgaande. Uitbreiding: met name bootcampparcours, rollatorroutes, trapveldjes, lichte beweegactiviteiten, trimparcours

4. Overige

Waar liggen binnen het schap op dit moment de prioriteiten? Verwacht u dat dat komende jaren gaat veranderen?

Met de kwaliteitsimpuls GA ligt het accent op gebiedsgerichte investeringen waarbij de basis op orde is gebracht. Vanaf 2021 zal met het Ontwikkel- en beheerplan meer worden ingezet op bewegen en sport, biodiversiteit, recreatieve programma's, gastheerschap, horeca, verbindingen, energieopwekking en klimaatadaptatie.

Zijn er knelpunten binnen het schap die PZH moet weten?

Vanaf 2022 moet het bestuur van Groenalliantie mogelijk rekening houden met 10% kostenbesparing op de exploitatie door de mogelijke afname van de provinciale bijdrage. De periode na 2025 vraagt om meer

keuzes en maatregelen. Het risico is hoog ingeschat en de aanname is dat er vanaf 2026 tenminste 25% minder structureel wordt ontvangen. Kortom, na 2025 moeten tekorten die het uitreden van PZH hebben bewerkstelligd zullen worden opgelost.

De kwaliteitsimpuls GA is voor een groot deel financieel mogelijk gemaakt door de PZH (middels URG en SGG middelen). De GA pleit ervoor om ook vanuit de PZH naar de toekomst toe cofinanciering beschikbaar te stellen voor gebiedsinvesteringen die bijdragen aan de provinciale doelen.

Hoe ervaart u nu de relatie tussen schap en provincie?

Na uittreding van de PZH uit Groenalliantie zijn de ambtelijke en bestuurlijke contacten aanzienlijk verminderd. Er is de afgelopen jaren wel goed contact geweest in het kader van de landschapstafels en in het bijzonder met de gebiedsregisseur Groene Hart (Olev Koop).

Heeft u wensen om deze relatie te versterken en zo ja, op welke wijze denkt u dat daar het beste vorm en inhoud aan kan worden gegeven?

- *Vasthouden en uitbouwen van de relatie met de gebiedsadviseur Groene Hart*
- *Gedacht kan worden aan een structureel overleg, wellicht in de huidige vorm van de landschapstafels, of in een andere vorm.*
- *Het oprichten van een routebureau: het levert meerwaarde op als de provincie deze rol centraal in Zuid-Holland oppakt.*

In artikel 2 van de financieringsovereenkomsten staat het volgende: *De beschikbaarheid van aanvullende middelen ten behoeve van een eventuele hogere subsidie aan Recreatieschap xxx in de vierjaarsperiode 2022, 2023, 2024 en 2025 maakt de provincie zo vroeg mogelijk doch uiterlijk in januari 2021 bekend **na consultatie van de Regiegroepen** zoals in artikel 4 van deze overeenkomst beschreven. Zie art. 4 op de volgende pagina. De Regiegroepen functioneren niet meer overal. Vindt u het van belang om een regionaal samenwerkingsverband te consulteren voordat er besluiten tav van de inzet van het flexibele deel? Zo ja, hoe zou dat er wat u betreft uit zien?*

Het staat buiten kijf dat het relevant is om in regionaal verband te consulteren voordat er besluiten worden genomen ten aanzien van het flexibele deel. Vragen hoe hier bestuurlijk en ambtelijk tegenaan wordt gekeken!

Afspraken over de evaluatie tbv de inzet van het flexibel deel van de provinciale middelen over de periode 2022-2025

Bij de uittreding van PZH uit het schap zijn per schap financieringsovereenkomsten gesloten. Hierin is onder andere opgenomen dat: *De provincie voornemens is om vanaf 2022 een deel van haar voor recreatiebeheer beschikbare middelen afhankelijk te maken van een vierjaarlijkse evaluatie en strategische (her-)prioritering t.a.v. ontwikkeling en beheer van recreatiegebieden in heel Zuid-Holland.*

In artikel 3 is vastgelegd dat:

- PZH in de periode 2018-2025 middelen beschikbaar houdt voor het schap;
- Voor de periode 2018-2021 is dat de deelnemersbijdrage van 2017;
- Voor de periode 2022-2025 reserveert PZH gemiddeld over de schappen ca. 85% van het in 2021 te verstrekken bedrag;
- De beschikbaarheid van aanvullende middelen ten behoeve van een eventuele hogere subsidie aan het schap voor de periode 2022-2025 maakt de provincie uiterlijk in januari 2021 bekend na consultatie van de Regiegroepen.

In art. 4 is afgesproken:

- Gezamenlijk met de gemeenten en de overige bij het natuur- en recreatiebeheer betrokken partners in de regio, zal de provincie d.m.v. een vierjaarlijkse cyclus de beschikbaarheid van en de voorwaarden waaronder bepalen van het deel van haar middelen voor recreatiebeheer dat niet minimaal op basis van deze en vergelijkbare overeenkomsten tussen de provincie en de natuur- en recreatieschappen of rechtsopvolgers van schappen, door de provincie wordt gereserveerd t.b.v. de begrotingssubsidies aan de schappen (het flexibele deel van de provinciale middelen).
- Ook beheerkosten en/of eventuele (door)ontwikkelplannen van het schap komen mogelijk voor financiering uit dit flexibele deel in aanmerking.
- De provincie heeft de vrijheid om eventuele aanvragen van het schap af te wegen tegen eventuele overige ontwikkelplannen/aanvragen ten behoeve van groen en recreatie in de regio en in de rest van de provincie. Daartoe consulteert de provincie voorafgaand aan elke vierjaarsperiode de betreffende Regiegroep. Ook betreft de provincie bij haar afweging de beschikbare gezamenlijke monitoringgegevens over het gebruik van natuur- en recreatiegebieden en de eigen strategische prioriteiten t.a.v. groen en recreatie in de provincie Zuid-Holland zoals bijvoorbeeld de provinciale Omgevingsvisie.
- De bij het schap betrokken gemeenten als ook diverse andere (terreinbeherende) organisaties die actief zijn in het gebied nemen deel aan de verschillende Landschapstafels. De Landschapstafels zijn de strategische gesprekspartner van de provincie in de Regiegroepen.

Samenvattend tav de evaluatie

- Monitoring van het gebruik en de waardering van gebieden.
- Ontwikkeling van de beheerkosten.
- Provinciale prioriteiten voor (door)ontwikkeling t.a.v. groen en recreatie.
In de visie Rijke GroenBlauwe Leefomgeving zijn onder andere opgenomen *een kwaliteitssprong voor recreatiegebieden en het verschijnen van icoonsoorten / herstellen biodiversiteit.*
- In gezamenlijkheid met de schappen en de gebiedspartners: regiegroepen en landschapstafels;
- Specifieke situatie per schap bekijken: de relatieve afhankelijkheid van de provinciale bijdrage in het basisbeheer, de omvang van de schapsreserves etc.
- Inzet van het geflexibiliseerde budget in de schappen of buiten de schapegebieden.

Bronnen: de financieringsovereenkomsten; het Besluit van Provinciale Staten - Financieel Kader provinciale bijdrage recreatiebeheer na uittreding uit de natuur- en recreatieschappen; besluitnr 6917; juni 2016, inclusief de Toelichting Model Overeenkomst Provincie-Schappen; onderdeel van bovenstaand PS-besluitnr 6917.